

Proposta de formació per a programes de postgrau sobre Gènere i el Desenvolupament

1. Contextualització i justificació del pla de formació

“Adoptar polítiques macroeconòmiques i estratègies de desenvolupament que tinguin en compte les necessitats de les dones i recolzen els seus esforços per superar la pobresa” o “Assegurar la igualtat d'accés de les dones a l'educació” són alguns dels compromisos adquirits pels 189 Estats units en 1995 en la **VI Conferència Mundial sobre la Dona de Beijing**. No obstant, quan 10 anys després estos Estats van tornar a reunir-se per a revisar els resultats assolits, van constatar que encara quedava molt de treball per fer: les dones continuen representant el 70% de la població que viu en la pobresa i més del 60% de la infància no escolaritzada.

Hui la situació de les dones és molt diferent d'uns països a altres, encara que tenen un denominador comú: **en cap país del món les dones tenen els mateixos drets i oportunitats que els hòmens**, la qual cosa les impedeixen participar en igualtat de condicions en tots els àmbits de la vida. A pesar dels canvis i esforços realitzats, continuen existint grans desigualtats:

- Dos terços de la població adulta analfabeta són dones.
- Més de 500.000 dones moren anualment en el món per causes relacionades amb l'embaràs i el part.
- Una de cada tres dones ha patit violència física o sexual al llarg de la seua vida.
- La immigració femenina ha crescut en els últims deu anys un 74%, enfront del 22% que ha augmentat la masculina. La jornada laboral de les dones immigrants és un 37% més llarga que la de les espanyoles.

Tanmateix junt amb les xifres que donen mesura a la injustícia, trobem moltes altres que ens parlen de la **decisiva aportació de les dones al desenvolupament de les seues societats**. Elles produïxen entre el 60% i el 80% dels aliments en els països empobrits i la mitat a nivell mundial, i la seua contribució en treballs no remunerats suposa en valor monetari l'equivalent a un 30% del producte interior brut mundial. Les dones protagonitzen múltiples moviments en defensa dels drets humans, per la fi dels conflictes armats, la consolidació de la pau i la defensa del medi ambient, i són les que s'encarreguen d'atendre a membres de la família malalts o que no poden valdre's per si mateixos, tasques absolutament necessàries per al funcionament dels sistemes de salut moderns.

Esta situació és conseqüència dels condicionants de **gènere** –rols i estereotips que les societats assignen a les persones per pertànyer a un sexe o un altre– que condicionen la vida d'hòmens i dones, limitant la seua llibertat i impeding el desenvolupament ple de les seues capacitats, tant personals com professionals.

Esta proposta forma part de la campanya “**La dona com a factor clau del desenvolupament**”, finançada per l'AECI i executada per Ajuda en Acció, Entreculturas i InteRed, que està orientada a l'articulació dels principals actors de la cooperació per a l'elaboració d'una agenda que promoga el compliment de les metes de Beijing i dels Objectius del Mil·lenni. A través de la formació que ofereix la present proposta i altres dirigits a organitzacions de dones, educadors i educadores, voluntariat i tota mena d'agents socials, es vol sensibilitzar sobre la importància del paper que exercixen les dones en l'avanç de les societats i la igualtat de gènere com a factor clau en el desenvolupament humà i sostenible.

2. Destinatari de la formació

Esta proposta està dirigida a l'alumnat universitari que cursa programes de postgrau (màster, expert universitari, diploma universitari...) relacionats amb el desenvolupament, la cooperació, l'ajuda humanitària, l'educació per al desenvolupament o les migracions, tot tenint cabuda, en cada cas, l'adaptació de continguts i metodologia a les característiques concretes de cada curs i els i les participants.

3. Objectiu general i objectius específics per col·lectiu destinatari

Objectius d'aprenentatge:

- Conèixer i sensibilitzar-se sobre la situació de les dones i les desigualtats de gènere en el món.
- Ser capaç d'incorporar la perspectiva de gènere a l'anàlisi de la realitat, disseny, execució i avaluació de les accions de desenvolupament (cooperació, educació per al desenvolupament, ajuda humanitària i altres)
- Comprometre's i posicionar-se a favor de la igualtat de gènere com a element imprescindible per a aconseguir un desenvolupament humà sostenible.

4. Identificació de continguts

Conceptuals:

- Les dones en el món i la desigualtat de gènere: distintes manifestacions d'un mateix fenomen.
- La relació entre la igualtat de gènere i el desenvolupament. Enfocaments que l'han interpretat: de MED a GED.
- L'aportació de les dones al desenvolupament.
- Necessitats pràctiques i interessos estratègics de gènere.
- L'empoderament de les dones com a estratègia de desenvolupament.
- Les dones com a protagonistes de la transformació social. Dones en moviments socials.
- La Conferència Mundial de Beijing.
- Situació dels drets humans de les dones. Instruments jurídics.
- L'Ajuda Oficial al Desenvolupament per a la igualtat de gènere.
- Les migracions analitzades amb perspectiva de gènere.

Procedimentals:

- Analitzar i deconstruir els estereotips relatius a les dones i hòmens d'altres contextos socials, culturals i econòmics.
- Diferenciació de condició i posició de gènere i determinació de necessitats pràctiques i interessos estratègics.
- Anàlisi crítica, elaboració i ús de missatges i imatges sobre les dones del món i la seua participació en el desenvolupament.
- Incorporació de l'anàlisi de gènere a la identificació, formulació, execució i avaluació dels projectes de desenvolupament.

Actitudinals:

- Apreciació de la igualtat de gènere com a qüestió de drets humans i element indispensable per a la consecució d'un desenvolupament humà i sostenible.
- Valoració i respecte de la diversitat cultural en els estereotips i relacions de gènere en el món.

5. Organització i metodologia

Les accions formatives tindran una duració entre 8 i 12 hores distribuïdes en sessions de 3 a 4 hores.

La metodologia que proposem pretén potenciar al màxim les capacitats de les persones participants unint treball individual i treball en equip, perquè s'afavorisca així tant la introspecció com l'intercanvi d'idees i el consens. Com a punt de partida, plantejem una metodologia amb les següents característiques:

- **Participativa i oberta:** Les persones receptores han de constituir-se en el nucli de la formació, plantejant-se els distints temes de tal manera que es genere un intercanvi d'informació i punts de vista entre **formadors-formadores** i participants. És preferible evitar la conferència.
- **Activa, pràctica:** Aprendre fent. Buscar l'aplicabilitat de l'après a través de la seua posada en pràctica.
- **Motivadora i vivencial:** Per a connectar amb les necessitats i interessos de les i dels participants i responent a estos, que considerem essencial per a aconseguir aprenentatges significatius.

6. Recursos pedagògics, humans i materials necessaris

Recursos pedagògics:

Els materials didàctics de suport de la campanya es podran utilitzar per a aprofundir en els continguts i com guia per a activitats proposades. També es trobaran en ells referències a materials audiovisuals que poden servir de suport a les sessions.

Recursos humans:

La formació serà impartida per especialistes en gènere i desenvolupament de l'àmbit local en què es vaja a realitzar la formació o desplaçats des de Madrid.

Recursos tècnics i materials necessaris:

Ordinador portàtil, canó - projector i DVD. Paper continu i retoladors.
Aula àmplia amb mobiliari mòbil per a poder retirar-lo si és necessari.

7. Recursos econòmics

Les organitzacions InteRed, Entreculturas i Ajuda en Acció compten amb el suport econòmic de l'Agència Espanyola de Cooperació per a l'execució d'este pla de formació. Així mateix es comprometen a aportar els seus recursos i experiència, especialment pel que fa a la coordinació i seguiment de les accions formatives.

8. Mètode d'avaluació

Els aspectes a avaluar seran, fonamentalment, la consecució d'objectius d'aprenentatge, la selecció i tractament dels continguts, la metodologia emprada, les formadores i els formadors que aconseguixen la selecció, els recursos emprats, l'organització de les sessions, el grup i cada un de les i dels participants de manera individual.

Al finalitzar cada una de les accions formatives es realitzarà una avaluació individual i col·lectiva per part de tots els participants, així com per l'equip de coordinació del curs, i es redactarà un informe-memòria de l'experiència.